

Portfel narzędzi finansowych dla projektów ciepłowniczych

Podsumowanie źródeł finansowania, rozwiązań w zakresie zarządzania, ogólnych struktur finansowania i instrumentów pomocy technicznej dla **polskich projektów**, na podstawie dokumentu D2.3 – *Portfolio narzędzi finansowych*

GNE FINANCE
Enabling Urban Climate Action

Co-funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or CINEA. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.

Lipiec 2025

1. Kluczowe pojęcia: CAPEX, OPEX i przychody

2. Jak zorganizować i sfinansować projekt

- a) Wprowadzenie do źródeł finansowania i rozwiązań w zakresie zarządzania*
- b) Przegląd źródeł finansowania*
- c) Przegląd rozwiązań w zakresie zarządzania*
- d) Struktury finansowania projektów*

3. Źródła finansowania

- a) Źródła finansowania bezzwrotne*
- b) Źródła finansowania zwrotne*

4. Instrumenty pomocy technicznej UE i inne odpowiednie platformy wsparcia

5. Powiązania między funduszami europejskimi, programami i innymi platformami wsparcia

6. Uwagi dla czytelnika

1. Kluczowe pojęcia: CAPEX, OPEX i przychody

2. Jak zorganizować i sfinansować projekt

- a) Wprowadzenie do źródeł finansowania i rozwiązań w zakresie zarządzania*
- b) Przegląd źródeł finansowania*
- c) Przegląd rozwiązań w zakresie zarządzania*
- d) Struktury finansowania projektów*

3. Źródła finansowania

- a) Źródła finansowania niepodlegające wykupowi*
- b) Źródła finansowania podlegające zwrotowi*

4. Instrumenty pomocy technicznej UE i inne odpowiednie platformy wsparcia

5. Powiązania między funduszami europejskimi, programami i innymi platformami wsparcia

6. Uwagi dla czytelnika

CAPEX

OPEX

Przychody

- **CAPEX (nakłady inwestycyjne)** odnoszą się do środków finansowych przeznaczonych przez podmiot lub projekt na nabycie, budowę, instalację, modernizację lub utrzymanie **aktywów fizycznych**, takich jak technologie, budynki, wyposażenie lub infrastruktura. Stanowią one długoterminowe inwestycje mające na celu poprawę lub przedłużenie okresu użytkowania aktywów. Środki te (źródła finansowania) mogą pochodzić z **zasobów finansowych przedsiębiorstwa, dotacji i subsydiów, darowizn, zadłużenia lub kapitału własnego**.

CAPEX obejmuje również koszty związane z **podłączeniem do sieci, testowaniem i dostosowaniem systemu, pozwoleniami i opłatami prawnymi, usługami inżynierskimi, a także nieprzewidzianymi kosztami** podczas modernizacji systemu ciepłowniczego.

- **Studia wykonalności i wstępne studia wykonalności** są zazwyczaj uwzględniane w CAPEX projektu, jeżeli są finansowane z budżetu projektu, niezależnie od tego, czy źródłem są środki własne, dotacje, darowizny, kapitał własny czy zadłużenie.

Jeśli jednak są one w całości pokrywane z zewnętrznej pomocy technicznej, takiej jak wsparcie z europejskiego instrumentu, a projekt nie otrzymuje żadnych środków ani nie zarządza nimi, nie powinny one być uwzględniane w CAPEX. W takich przypadkach są one traktowane jako wkłady rzeczowe z zewnątrz, a nie koszty poniesione w ramach projektu.

CAPEX

OPEX

Przychody

- **OPEX (koszty operacyjne)** odnoszą się do bieżących kosztów ponoszonych przez przedsiębiorstwo lub organizację w związku z prowadzeniem **codziennej działalności**, takich jak koszty energii, koszty zakupu ciepła, inne media, koszty wynajmu budynków, materiały biurowe, opłaty i prowizje bankowe, okresowe licencje na oprogramowanie, konserwacje i naprawy, wynagrodzenia, ubezpieczenia, opłaty księgowe i prawne, usługi dodatkowe oraz inne regularne wydatki. Stanowią one krótkoterminowe wydatki niezbędne do ciągłości działalności przedsiębiorstwa lub projektu.
- **Oszczędności energii muszą znaleźć odzwierciedlenie w OPEX jako zmniejszenie kosztów energii projektu.** Na przykład, jeśli wydatki na energię przed wdrożeniem wynoszą 100 EUR, a oczekiwane oszczędności wynoszą 30 EUR, OPEX powinien obejmować pozycję kosztów energii w wysokości 70 EUR, **odzwierciedlającą wyłącznie przewidywane wydatki po modernizacji.**

Oszczędności energii zmniejszają koszty operacyjne i uwalniają istniejące zasoby, poprawiając zdolność projektu do pokrycia wydatków lub spłaty inwestycji.

CAPEX

OPEX

Przychody

- **Przychody** odnoszą się do całkowitej kwoty **pieniędzy, jaką projekt lub organizacja otrzymuje z tytułu swojej głównej działalności**, wykorzystywanej do pokrycia kosztów, takich jak koszty operacyjne (**OPEX**), a w niektórych przypadkach do spłaty początkowych inwestycji (**CAPEX**).
- W projektach dotyczących systemów ciepłowniczych przychody mogą pochodzić ze **sprzedaży ciepła, sprzedaży energii elektrycznej, opłat za usługi, opłat użytkowników, a także z innych powtarzających się źródeł**, takich jak usługi premium przyjęte przez użytkowników końcowych, dodatkowe opłaty za wynajem lub sprzedaż nadwyżek energii.
- W **publicznych systemach ciepłowniczych lub otrzymujących okresowe wsparcie finansowe ze środków publicznych**, przychody mogą również obejmować środki z budżetu gminnego lub publicznego przeznaczone na bieżącą działalność (OPEX).
- **Oszczędności energii nie są traktowane jako przychody**, aby zapewnić wiarygodność danych i wskaźników finansowych oraz przedstawić potencjalnym inwestorom lub instytucjom finansującym rzetelny, wiarygodny i spójny obraz sytuacji.

1. Kluczowe pojęcia: CAPEX, OPEX i przychody

2. Jak zorganizować i sfinansować projekt

- a) Wprowadzenie do źródeł finansowania i rozwiązań w zakresie zarządzania*
- b) Przegląd źródeł finansowania*
- c) Przegląd rozwiązań w zakresie zarządzania*
- d) Struktury finansowania projektów*

3. Źródła finansowania

- a) Źródła finansowania niepodlegające wykupowi*
- b) Źródła finansowania podlegające zwrotowi*

4. Instrumenty pomocy technicznej UE i inne odpowiednie platformy wsparcia

5. Powiązania między funduszami europejskimi, programami i innymi platformami wsparcia

6. Uwagi dla czytelnika

Źródła finansowania

- Na **bezpośrednie inwestycje** w technologie, sprzęt i infrastrukturę fizyczną, a także na takie pozycje, jak studia wykonalności i wstępne studia wykonalności, które łącznie **stanowią nakłady inwestycyjne projektu (CAPEX)**.
- Klasyfikowane według rodzaju zobowiązań spłaty, jakie się z nimi wiążą:
 - a) **Bezzwrotne źródła finansowania**, zapewniające środki finansowe bez zobowiązań spłaty.
 - b) **Zwrotne źródła finansowania**, co oznacza, że w taki czy inny sposób podmioty muszą spłacić otrzymaną kwotę.

Rozwiązania w zakresie zarządzania

- Alternatywne **modele finansowe i operacyjne**, które w połączeniu z takimi źródłami finansowania lub stosowane niezależnie mogą stanowić część ostatecznej struktury finansowania projektu.
- **Ogólnie rzecz biorąc, zmniejszają one wymagane nakłady inwestycyjne projektu.**
- Wszelkie związane z tym koszty operacyjne są odzwierciedlane w **OPEX**, a wszelkie związane z tym przychody wpływające do podmiotu w wyniku tych umów są traktowane jako **przychody**.
- Często wdrażane w ramach **partnerstw publiczno-prywatnych (PPP)** i opracowywane przez **przedsiębiorstwa usług energetycznych (ESCO)**.
- **Umowy o poprawę efektywności energetycznej (EPC)** są najczęstszym rodzajem umów w tych projektach.

Źródła finansowania

Podzielone według zobowiązań spłaty

Bezzwrotne źródła finansowania

- Umożliwiają poprawę stabilności finansowej projektów i minimalizację zadłużenia.
- Obejmują **dotacje i darowizny**:
 - **Dotacje pełnią rolę subsydiów** oferowanych przez podmioty publiczne lub prywatne w celu osiągnięcia szerszych celów społecznych, gospodarczych lub środowiskowych.
 - **Darowizny** pochodzą od osób fizycznych lub organizacji bez oczekiwania zwrotu finansowego. Darowizny są czasami związane z **finansowaniem społecznościowym lub finansowaniem społecznym** w projektach pożytku publicznej.

Zwrotne źródła finansowania

- Spłata może przybierać **różne formy**:
 - **Zadłużenie**: modele finansowania, w których podmiot przyjmuje zobowiązanie do spłaty, zazwyczaj wraz z odsetkami, na warunkach wynegocjowanych z kredytodawcą.
 - **Kapitał własny**: źródła finansowania, które obejmują inwestycje w zamian za udziały własnościowe, których zwrot następuje w oparciu o rentowność projektu, a nie poprzez stałe spłaty.
 - **Elastyczne**: elastyczna kategoria źródeł finansowania, które mogą przybierać formę długu, kapitału własnego, a nawet hybrydy obu tych form.

Bezzwrotne źródła finansowania	Zwrotne źródła finansowania		
	<u>Zadłużenie</u>	<u>Kapitał</u>	<u>Elastyczne</u> (Źródło finansowania może stanowić dług i/lub kapitał własny)
Fundusze i programy europejskie – dotacje*: - Fundusze polityki spójności – dotacje i subsydia - Program LIFE - Fundusz Modernizacji - Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (RRF) – dotacje	Fundusze i programy europejskie – zadłużenie: - Instrument pożyczkowy dla sektora publicznego (PSLF) - Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (RRF) – zadłużenie Zobowiązania preferencyjne (zazwyczaj pożyczki)	Finansowanie społecznościowe Tradycyjne udziały kapitałowe	Fundusze i programy europejskie: - Fundusze polityki spójności – sektorowe instrumenty finansowe - Finansowanie EBI - Europejski Fundusz Efektywności Energetycznej (EEEF) - Fundusz InvestEU
Krajowe i regionalne dotacje i subsydia gminne	Kredyty komercyjne		Prywatne fundusze inwestycyjne: - Fundusze dłużne i kapitałowe - Fundusze wpływowe - Fundusze infrastrukturalne - Fundusze wspierane przez inwestorów instytucjonalnych - Fundusze odnawialne
Darowizny: - Klasyczne darowizny - Finansowanie społecznościowe oparte na darowiznach	- Zadłużenie na rynku kapitałowym - Pożyczki społecznościowe - Leasing finansowy		
Finansowanie społecznościowe	Zakupy ratalne		Finansowanie Mezzanine

* Fundusz Innowacji i program „Horyzont Europa” nie są uwzględnione w niniejszym zakresie, ponieważ koncentrują się one na przełomowych lub wysoce eksperymentalnych technologiach.

Rozwiązania w zakresie zarządzania

W projekcie Low2HighDH modele finansowania i operacyjne nazywamy „rozwiązaniami w zakresie zarządzania”:

Na końcu opisu każdego modelu, **zaznaczonego na zielono**, wskazano, czy rozwiązanie wiąże się **ogólnie** z kosztami dla systemu (OPEX) lub generuje przychody.

- **Budowa, eksploatacja, transfer (BOT):** Model, w którym podmiot prywatny finansuje, buduje i eksploatuje infrastrukturę przez określony czas. Infrastruktura jest zazwyczaj własnością organu publicznego przez cały okres trwania umowy lub zostaje mu przekazana po jej zakończeniu -> **Przychody**
- **Budowa, własność, eksploatacja i transfer (BOOT):** Model projektu, w którym podmiot prywatny finansuje, buduje, **jest właścicielem** i eksploatuje aktywa przez określony czas. Własność zostaje przeniesiona na organ publiczny dopiero po zakończeniu umowy -> **Przychody**
- **Umowa o poprawę efektywności energetycznej (EPC):** Umowa oparta na wynikach, w ramach której przedsiębiorstwo wdraża rozwiązania mające na celu poprawę efektywności energetycznej, finansowane z oszczędności kosztów energii -> **OPEX***
- **Model abonamentowy pomp ciepła:** Model abonamentowy, w którym użytkownicy lub odbiorcy ciepła lokalnego płacą opłatę za korzystanie z usług pompy ciepła, w tym instalację, konserwację i eksploatację -> **OPEX**
- **Wynajem operacyjny:** leasing sprzętu operacyjnego bez przeniesienia własności na promotora projektu, zazwyczaj obejmujący konserwację i wsparcie techniczne -> **OPEX**
- **Przeniesienie praw do eksploatacji (TOR):** model polegający na przeniesieniu praw do eksploatacji infrastruktury na inny podmiot, umożliwiający jej użytkowanie przez określony czas, po upływie którego kontrola powraca do pierwotnego podmiotu. Przeniesienie praw ma szczególne znaczenie, gdy drugi podmiot zobowiązuje się do renowacji, modernizacji lub unowocześnienia części swoich obiektów, technologii lub wyposażenia -> **OPEX**

* Wszystkie koszty są traktowane jako OPEX, gdy ESCO zachowuje własność aktywów w okresie obowiązywania umowy, a aktywa nie są ujęte w CAPEX. Jeśli promotor projektu jest właścicielem aktywów, są one ujęte w CAPEX; płatności zwracające inwestycję są traktowane jako obsługa zadłużenia, a płatności związane z O&M są traktowane jako OPEX.

- **Struktura finansowania** projektu renowacji systemu ciepłowniczego zależy od różnych czynników, przede wszystkim od zakresu modernizacji.
- Zazwyczaj łączy ona **wiele źródeł finansowania** i może być uzupełniona **jednym lub kilkoma z sześciu zidentyfikowanych rozwiązań w zakresie zarządzania**, co daje miliony potencjalnych kombinacji.
- W przypadku połączenia dotacji i instrumentów finansowych mówi się o **finansowaniu mieszanym**.
- Na następnym slajdzie przedstawiono ogólny przegląd struktur finansowania podzielonych na dwie główne grupy:
 - **Finansowanie z prawem regresu**: Kredytodawcy lub inwestorzy mogą dochodzić spłaty nie tylko z przychodów projektu, ale także z szerszych aktywów lub gwarancji promotora projektu. Jeśli projekt nie wygeneruje wystarczających dochodów, spłaty można dochodzić z innych zasobów organizacji.
 - **Finansowanie bez regresu lub z ograniczonym regresem**: Spłata jest ograniczona do własnych przepływów pieniężnych i aktywów projektu. W przypadkach ograniczonego regresu określone warunki mogą pozwalać na częściowe roszczenia wykraczające poza te aktywa. Struktura ta jest szczególnie odpowiednia dla projektów dużej skali lub projektów o wyższym ryzyku i jest zazwyczaj określana jako **project finance**.

ROZWIĄZANIA Z REGRESEM

Odpowiedzialność obejmuje majątek organizacji, a nie tylko przychody z projektu

WŁASNE ŚRODKI FINANSOWE PROJEKTU LUB ORGANIZACJI

+ (Opcjonalnie)

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA BEZZWROTNEGO

+ (Opcjonalnie)

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA ZWROTNEGO
(WYŁĄCZNIE DŁUG)

albo

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA ZWROTNEGO
(WYŁĄCZNIE KAPITAŁ WŁASNY)

albo

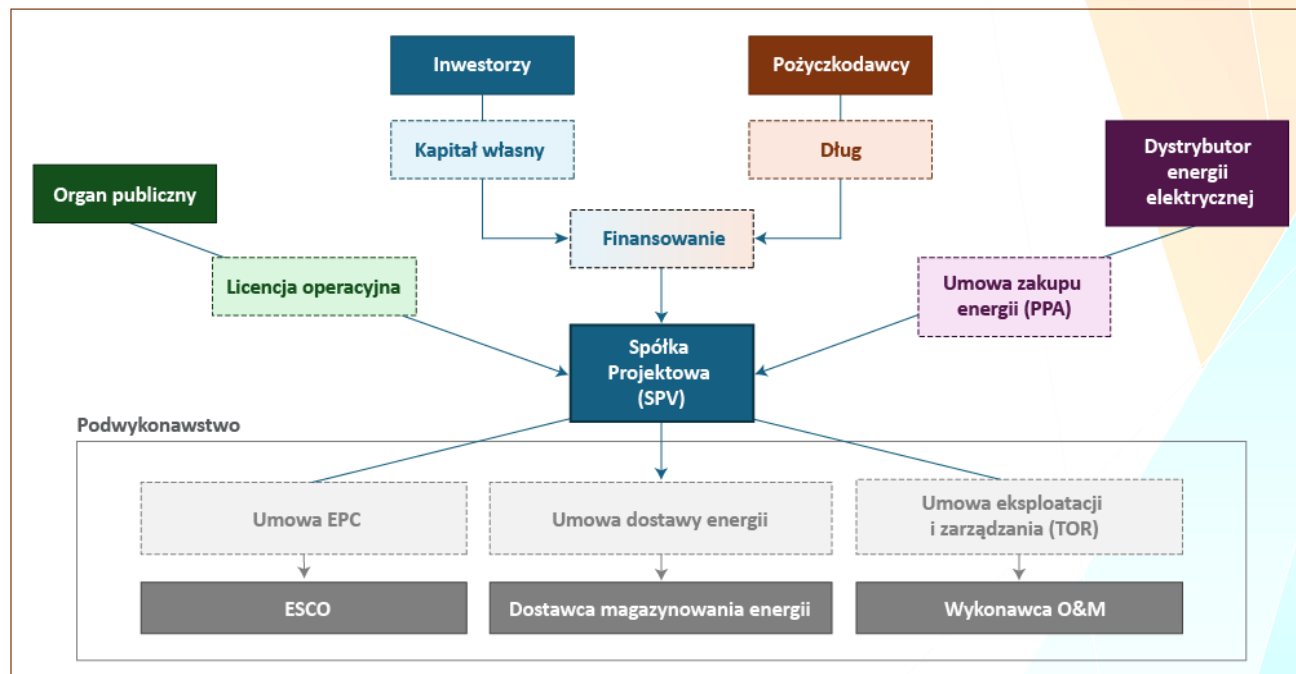
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA ZWROTNEGO
(KAPITAŁ WŁASNY I DŁUG)

+ (Opcjonalnie)

Jedno lub kilka rozwiązań zarządczych

ROZWIĄZANIA BEZ REGRESU LUB Z OGRANICZONYM REGRESEM

Odpowiedzialność jest ograniczona do przychodów i aktywów projektu

STRUKTURA FINANSOWANIA PROJEKTU

1. Kluczowe pojęcia: CAPEX, OPEX i przychody

2. Jak zorganizować i sfinansować projekt

- a) Wprowadzenie do źródeł finansowania i rozwiązań w zakresie zarządzania*
- b) Przegląd źródeł finansowania*
- c) Przegląd rozwiązań w zakresie zarządzania*
- d) Struktury finansowania projektów*

3. Źródła finansowania

- a) Bezzwrotne źródła finansowania*
- b) Zwrotne źródła finansowania*

4. Instrumenty pomocy technicznej UE i inne odpowiednie platformy wsparcia

5. Powiązania między funduszami europejskimi, programami i innymi platformami wsparcia

6. Uwagi dla czytelnika

3. Źródła finansowania: a) Bezzwrotne źródła finansowania (I/VII)

Bezzwrotne źródła finansowania (I/VII)

Fundusze i programy europejskie – dotacje (I/IV)

Nazwa UE	Nazwa krajowa	Instytucja zarządzająca	Kwalifikujący się wnioskodawcy	Obszar zainteresowania projektów ciepłowniczych	Okres	Powiązane linki
Fundusze polityki spójności – dotacje i subsydia	Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko	Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej	Przedsiębiorstwa prywatne, jednostki samorządu terytorialnego (gminy), podmioty świadczące usługi publiczne w ramach realizacji własnych zadań z zakresu zadań samorządu terytorialnego, jednostki budżetowe, administracja publiczna oraz dostawcy usług energetycznych.	Bezpośrednie inwestycje dużej skali, strategicznie ważne projekty, które przyczyniają się do realizacji celów energetycznych, infrastrukturalnych i klimatycznych w całym kraju. Bezpieczeństwo energetyczne Polski, promowanie i finansowanie rozwoju odnawialnych źródeł energii, ochrona środowiska oraz wspieranie bezpiecznego i ekologicznego transportu. Działania ukierunkowane na dekarbonizację i przejście na bardziej ekologiczną i odporną gospodarkę.	2021-2027	https://www.feniks.gov.pl/strony/dowiedz-sie-wiecej-o-programie/nabory/

L2H 3. Źródła finansowania: a) Bezzwrotne źródła finansowania (II/VII)

Bezzwrotne źródła finansowania (II/VII)

Fundusze i programy europejskie – dotacje (II/IV)

Nazwa UE	Nazwa krajowa	Organ zarządzający	Kwalifikujący się wnioskodawcy	Priorytet dla projektów ciepłowniczych	Okres	Powiązane linki
Fundusze polityki spójności – dotacje i subsydia	Fundusze Europejskie dla Regionów	Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej	Przedsiębiorstwa prywatne, jednostki samorządu terytorialnego (gminy), instytucje publiczne i organizacje pozarządowe.	Inwestycje bezpośrednie dostosowane do lokalnych priorytetów, koncentrujące się na mniejszych projektach promujących rozwój regionalny i infrastrukturę społeczną. Kryteria wyboru tego typu projektów opierają się przede wszystkim na efektywności energetycznej, a wykorzystanie energii odnawialnej jest traktowane jako czynnik wyróżniający.	2021 - 2027	Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska 2021-2027 Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza 2021-2027 Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027 Fundusze Europejskie dla Lubuskiego 2021-2027 Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027 Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021-2027 Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027 Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021-2027 Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021-2027 Fundusze Europejskie dla Podlaskiego 2021-2027 Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027 Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027 Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027 Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur 2021-2027 Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027 Fundusze Europejskie dla Pomorza Zachodniego 2021-2027

L2H 3. Źródła finansowania: a) Bezzwrotne źródła finansowania (III/VII)

Bezzwrotne źródła finansowania (III/VII)

Fundusze i programy europejskie – dotacje (III/IV)

Nazwa UE	Organ wdrażający	Kwalifikujący się wnioskodawcy	Główny cel/cechy	Odpowiedni podprogram	Priorytet dla projektów ciepłowniczych	Okres	Powiązane linki
Program LIFE	Europejska Agencja Wykonawcza ds. Klimatu, Infrastruktury i Środowiska (CINEA)	Władze publiczne, organizacje pozarządowe i podmioty prywatne, w szczególności małe i średnie przedsiębiorstwa.	Wspieranie przejścia w kierunku zrównoważonej, energooszczędnej, opartej na energii odnawialnej, neutralnej dla klimatu i odpornej gospodarki. Projekty są podzielone na trzy kategorie wielkości (poniżej 1,5 mln EUR; 1,5–5 mln EUR; 5–10 mln EUR), a dostępne dofinansowanie wynosi do 60%.	Łagodzenie skutków zmian klimatu i dostosowanie się do nich	Badania i innowacje: finansowanie inicjatyw pilotażowych, projektów demonstracyjnych i najlepszych praktyk mających na celu ograniczenie emisji gazów cieplarnianych oraz przyspieszenie wdrażania polityki i prawodawstwa UE (nie dotyczy aktywów fizycznych; kwalifikowalne są studia wykonalności i badania techniczne). Energia odnawialna i efektywność energetyczna w dostosowywaniu miast i wzmacnianiu odporności infrastruktury. Projekty prowadzone przez władze lokalne, agencje lokalne (podmioty miejskie) i organizacje pozarządowe. Projekty muszą być zgodne z planem działania na rzecz zrównoważonej energii i działań w dziedzinie klimatu (SECAP) gminy oraz wykazywać zaangażowanie i świadomość zainteresowanych stron.	2021 - 2027	https://cinec.europa.eu/programmes/life/climate-mitigation-and-adaptation_en
				Przejście na czystą energię (CET)	Eliminacja barier rynkowych utrudniających transformację społeczno-gospodarczą w kierunku zrównoważonej energii (nie dotyczy aktywów fizycznych; kwalifikują się studia wykonalności i badania techniczne). Inicjatywy nie muszą obejmować rozwiązań pilotażowych lub wysoce innowacyjnych, ale muszą obejmować co najmniej nowatorskie i nowoczesne technologie, które zostały przetestowane. Projekty muszą być w stanie przyciągnąć finansowanie prywatne. Konieczne jest położenie większego nacisku na zaangażowanie obywateli, nie tylko w celu dostosowania działań do lokalnych planów SECAP, ale także w celu przyczynienia się do opracowania polityki na rzecz transformacji energetycznej. Koncentruje się na wykorzystaniu rozwiązań w zakresie czystej energii na poziomie lokalnym i regionalnym.	2021–2027	https://cinec.europa.eu/programmes/life/clean-energy-transition_en

L2H 3. Źródła finansowania: a) Bezzwrotne źródła finansowania (IV/VII)

Bezzwrotne źródła finansowania (IV/VII)

Fundusze i programy europejskie – dotacje (IV/IV)

Nazwa UE	Nazwa krajowa	Organ zarządzający	Kwalifikujący się wnioskodawcy	Priorytet dla projektów ciepłowniczych	Okres	Powiązane linki
Fundusz Modernizacji	Nie dotyczy	Ministerstwo Klimatu i Środowiska	Władze publiczne (samorządy lokalne, regionalne i rząd krajowy), przedsiębiorstwa energetyczne, podmioty sektora przemysłowego i prywatnego, organizacje non-profit i spółdzielnie, instytucje finansowe, społeczności i gospodarstwa domowe.	Inwestycje bezpośrednie na rzecz osiągnięcia celów energetycznych poprzez modernizację systemów energetycznych. Projekty muszą być realizowane w obszarach priorytetowych. Projekty powinny koncentrować się na energii odnawialnej, efektywności energetycznej, sieciach energetycznych i magazynowaniu energii, równości energetycznej i/lub wsparciu sprawiedliwej transformacji. Propozycje inwestycyjne muszą uwzględniać dobrze opracowane technologie i, z wyjątkiem niektórych przypadków, wytwarzanie energii nie może opierać się na paliwach kopalnych.	2021-2030	https://www.feniks.gov.pl/strony/dowiedz-sie-wiecej-o-programie/nabory/
Instrument na rzecz Odbudowy i Odporności (RRF) – dotacje	Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności	Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej	Przedsiębiorcy, instytucje publiczne, przedsiębiorstwa prywatne, organizacje pozarządowe i instytucje badawcze	Inwestycje bezpośrednie służące podwójnemu celowi: wspieraniużywienia gospodarczego oraz przyspieszeniu transformacji ekologicznej i cyfrowej. Projekty ciepłownicze muszą przyczyniać się do realizacji co najmniej jednego z poniższych filarów: • Zielona transformacja: efektywność energetyczna, energia odnawialna, dostosowanie do zmian klimatu, gospodarka o obiegu zamkniętym. • Ramy REPowerEU, w szczególności poprzez działania ograniczające emisję gazów cieplarnianych. • Inteligentny, zrównoważony i sprzyjający włączeniu społecznemu wzrost gospodarczy. • Spójność społeczna i terytorialna.	2021–2026	https://www.kpo.gov.pl/strony/o-kpo/wsparcie/

L2H 3. Źródła finansowania: a) Bezzwrotne źródła finansowania (V/VII)

Bezzwrotne źródła finansowania (V/VII)

Krajowe i regionalne dotacje i subsydia

Przed 2019 r. Polska ustanowiła w pełni finansowane ze środków państwowych programy lub zaproszenia do składania wniosków, z których korzystały projekty dotyczące ciepłownictwa. Obecnie jednak nie ma dostępnych żadnych większych programów finansowanych w 100 % ze środków krajowych na rzecz ciepłownictwa, z wyjątkiem **unikalnego mechanizmu współfinansowania finansowanego wyłącznie ze środków krajowych dla projektów już wspieranych w ramach podprogramu LIFE**.

Niemniej jednak w rozdziale 5.2 dokumentu D2.3 przedstawiono podsumowanie poprzednich programów krajowych i/lub krajowych podmiotów ogłaszających zaproszenia do składania wniosków dotyczących projektów w zakresie ciepłownictwa, aby poinformować czytelników i przedstawić kontekst na wypadek reaktywacji tych inicjatyw lub pojawienia się nowych.

Nazwa UE	Nazwa krajowa	Organ zarządzający	Kwalifikujący się wnioskodawcy	Priorytet dla projektów ciepłowniczych	Okres	Powiązane linki
Mechanizm współfinansowania programu LIFE	Współfinansowanie programu LIFE	NFOŚiGW	Władze publiczne (lokalne, regionalne i krajowe), przedsiębiorstwa energetyczne, podmioty sektora przemysłowego i prywatnego, organizacje non-profit i spółdzielnie, instytucje finansowe, społeczności i gospodarstwa domowe.	Warunkiem koniecznym, aby projekt dotyczący sieci ciepłowniczej kwalifikował się do dodatkowego finansowania, jest wcześniejszy wybór w ramach jednego z podprogramów LIFE (łagodzenie skutków zmian klimatu i dostosowanie się do nich, przejście na czystą energię).	2021-2027	https://www.gov.pl/web/nfosigw/wspolfinansowanie-programu-life

L2H 3. Źródła finansowania: a) Bezzwrotne źródła finansowania (VI/VII)

Bezzwrotne źródła finansowania (VI/VII)

Darowizny

Podtyp instrumentu	Definicja stosowana do modernizacji systemów ciepłowniczych	Obszar zainteresowania projektów ciepłowniczych	Powiązane platformy
Klasyczne darowizny	Niedostatecznie wykorzystywane źródło finansowania modernizacji systemów ciepłowniczych, zazwyczaj w formie dobrowolnych wpłat od osób prywatnych, organizacji filantropijnych, fundacji charytatywnych lub, sporadycznie, korporacji wspierających projekty przyjazne dla środowiska. Darowizny mogą pochodzić zarówno ze źródeł krajowych, jak i międzynarodowych, w szczególności od podmiotów zajmujących się zrównoważonym rozwojem, łagodzeniem zmian klimatycznych i efektywnością energetyczną.	Darowizny są mniej powszechne niż dotacje lub subsydia publiczne, ale mogą skutecznie uzupełniać inne źródła finansowania. Są one szczególnie przydatne w przypadku niewielkich ulepszeń lub konkretnych elementów większych projektów, takich jak technologie energooszczędne, zaangażowanie społeczności lub oceny środowiskowe. W niektórych przypadkach mogą również pomóc w spełnieniu wymogów współfinansowania w ramach innych programów finansowania. Aby zbudować zaufanie i zapewnić wsparcie, zaleca się wysoki poziom zaangażowania liderów projektów oraz organizacji lub osób prywatnych prowadzących działalność filantropijną.	Nie są przekazywane za pośrednictwem konkretnych platform.
Finansowanie społecznościowe oparte na darowiznach	Finansowanie społecznościowe to metoda pozyskiwania funduszy na projekt lub przedsięwzięcie poprzez zbieranie niewielkich kwot od dużej liczby osób, zazwyczaj za pośrednictwem platformy internetowej. Pozwala to osobom fizycznym lub organizacjom wykorzystać zbiorową siłę tłumu do finansowania pomysłów, produktów lub inicjatyw, omijając tradycyjne kanały finansowania. Finansowanie społecznościowe oparte na darowiznach jest jedną z najprostszych form, w której darczyńcy nie oczekują zwrotu finansowego ani nagrody.	Chociaż jest to szczególnie popularne w przypadku konkretnych, krótkoterminowych projektów lub celów, kampanie crowdfundingowe na rzecz modernizacji systemów ciepłowniczych w krajach takich jak Polska są nadal stosunkowo rzadkie. Może to być potężne narzędzie do pozyskania szerokiego wsparcia ze strony osób i organizacji dbających o środowisko. Zebrane środki mogą nie pokryć całkowitych kosztów modernizacji, ale mogą zapewnić finansowanie konkretnych elementów lub pilotażowych inicjatyw, które podkreślają energooszczędne rozwiązania. Sukces często zależy od podkreślenia społecznego wymiaru projektu. Kampanie skupiające się wyłącznie na korzyściach dla środowiska mogą mieć trudności z przyciągnięciem darczyńców, zwłaszcza spoza lokalnej społeczności.	Polski: PolakPotrafi.pl Wspieram.to Europejskie: Chuffed GoFundMe Goteo Oneplanetcrowd

L2H 3. Źródła finansowania: a) Bezzwrotne źródła finansowania (VII/VII)

Bezzwrotne źródła finansowania (VII/VII)

Finansowanie społecznościowe

Definicja stosowana w modernizacji systemów ciepłowniczych

Finansowanie społecznościowe obejmuje mechanizmy finansowe, w ramach których społeczność wspólnie gromadzi środki na finansowanie projektów, które **przynoszą bezpośrednie korzyści jej członkom**, często w formie spółdzielni lub lokalnych partnerstw.

Model ten sprawdza się w przypadku modernizacji systemów ciepłowniczych, gdzie mieszkańcy, przedsiębiorstwa i gminy finansują modernizację przynoszącą **długoterminowe korzyści, takie jak efektywność energetyczna, niższe koszty i korzyści dla środowiska**.

W Polsce finansowanie społecznościowe projektów związanych z ciepłownictwem komunalnym może być obiecującym rozwiązaniem.

Finansowanie społecznościowe może pomóc w **pokonaniu barier finansowych**, umożliwiając mieszkańcom, przedsiębiorstwom, a nawet gminom inwestowanie w modernizację systemów ciepłowniczych, wiedząc, że ich wkład wspiera niezbędną infrastrukturę, przynosząc bezpośrednie i długotrwałe korzyści dla społeczności.

Podobne struktury mogłyby również przybrać formę finansowania poprzez **pożyczki**; jednak ze względu na złożoność projektów modernizacji systemów ciepłowniczych opcja ta została wykluczona.

Wspólne struktury

Modele inwestycji społecznościowych

Spółdzielnie

Obszar zainteresowania projektów ciepłowniczych

W modelach tych mieszkańcy i przedsiębiorstwa mogą inwestować w modernizację systemów ciepłowniczych, **oczekując zwrotu z inwestycji w formie finansowej lub rzeczowej**.

Na przykład uczestnicy mogą skorzystać z **obniżonych kosztów ogrzewania lub niższych taryf** dla swoich domów lub przedsiębiorstw.

Ta forma finansowania daje również obywatelom **poczucie** odpowiedzialności za projekt, zachęcając ich do aktywnego wspierania jego powodzenia.

Spółdzielnie umożliwiają członkom społeczności **wspólne posiadanie i zarządzanie systemami ciepłowniczymi**.

Każdy członek wnosi wkład finansowy, a w zamian ma udział w **podejmowaniu decyzji i czerpie korzyści**.

Takie podejście nie tylko pomaga w pozyskaniu funduszy, ale także sprzyja **zaangażowaniu społeczności**, ponieważ członkowie mają bezpośredni wpływ na zarządzanie projektem.

Spółdzielnie mogą również **uzyskać dotacje lub subsydia publiczne**, które mogą być niedostępne dla inwestorów indywidualnych. Niemniej jednak, biorąc pod uwagę strukturę własnościową sieci ciepłowniczych w Polsce, które zazwyczaj należą do administracji publicznej, przedsiębiorstw publicznych i, w mniejszym stopniu, przedsiębiorstw prywatnych, ta forma finansowania społecznościowego byłaby **wykluczona**.

Zwrotne źródła finansowania - ZADŁUŻENIE (I/V)

Fundusze i programy europejskie – dług

Nazwa UE	Nazwa krajowa	Organ wykonawczy/organ zarządzający	Kwalifikujący się wnioskodawcy	Obszar zainteresowania projektów ciepłowniczych	Okres	Powiązane linki
Instrument pożyczkowy dla sektora publicznego (PSLF)	Nie dotyczy	Europejska Agencja Wykonawcza ds. Klimatu, Infrastruktury i Środowiska (CINEA)	Podmioty publiczne, w tym władze terytorialne i przedsiębiorstwa sektora publicznego.	Inwestycje bezpośrednie w wydajne sieci ciepłownicze. Oferuje preferencyjne warunki kredytowania, łącząc dotacje i pożyczki w celu zwiększenia wykonalności projektów. Zapewnia ukierunkowane wsparcie finansowe na rzecz rozwiązywania problemów społecznych, środowiskowych i gospodarczych na obszarach określonych w planach sprawiedliwej transformacji terytorialnej: Wielkopolska, Łódź, Śląsk i Wałbrzych to regiony kwalifikujące się do wsparcia. Koncentruje się na projektach, które nie mają wystarczających źródeł przychodów na pokrycie kosztów inwestycji. Instrument obejmuje usługi doradcze w ramach Centrum Doradczego InvestEU.	2021–2027	https://cinea.ec.europa.eu/funding-opportunities/calls-proposals/just-transition-mechanism-public-sector-loan-facility-call-proposals_en
Instrument na rzecz odbudowy i odporności (RRF) – pożyczki	Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności	Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej	Przedsiębiorcy, instytucje publiczne, przedsiębiorstwa prywatne, organizacje pozarządowe i instytucje badawcze	Inwestycje bezpośrednie służące podwójnemu celowi: wspieraniu ożywienia gospodarczego oraz przyspieszeniu transformacji ekologicznej i cyfrowej. Projekty ciepłownicze muszą przyczyniać się do realizacji co najmniej jednego z poniższych filarów: • Zielona transformacja: efektywność energetyczna, energia odnawialna, dostosowanie do zmian klimatu, gospodarka o obiegu zamkniętym. • Ramy REPowerEU, w szczególności poprzez działania ograniczające emisję gazów cieplarnianych. • Inteligentny, zrównoważony i sprzyjający włączeniu społecznemu wzrost gospodarczy. • Spójność społeczna i terytorialna.	2021–2026	https://www.kpo.gov.pl/strony/o-kpo/wsparcie/

Zwrotne źródła finansowania - ZADŁUŻENIE (II/V)

Zadłużenie preferencyjne

Ogólny opis	Odpowiednie rodzaje kredytów na modernizację systemów ciepłowniczych	Instytucje właściwe dla uzyskania długu preferencyjnego
Dług preferencyjny to finansowanie udzielane na warunkach znacznie korzystniejszych niż warunki rynkowe, zazwyczaj charakteryzujące się niższymi stopami procentowymi, wydłużonymi okresami spłaty lub kombinacją obu tych cech. Ta forma zadłużenia jest udzielana głównie w formie kredytów i ma na celu wsparcie projektów, które ze względu na profil ryzyka lub charakter rozwojowy mogą nie być atrakcyjne dla standardowego finansowania komercyjnego. Kredyty preferencyjne są jedną z najkorzystniejszych opcji dla projektów ciepłowniczych, które poszukują finansowania inwestycji bezpośrednich. (Fundusze i programy UE opisane w niniejszym dokumencie, takie jak instrument pożyczek dla sektora publicznego, instrument na rzecz odbudowy i odporności, EEEF lub InvestEU, również mogą kwalifikować się jako kredyty preferencyjne).	Pożyczki preferencyjne: pożyczki o oprocentowaniu poniżej rynkowego, dłuższym terminie spłaty i okresie karnej amortyzacji, zazwyczaj wykorzystywane w projektach infrastrukturalnych i energetycznych. Pożyczki bezodsetkowe: pożyczkobiorcy spłacają tylko kwotę główną, co zmniejsza presję finansową, jednocześnie wspierając poprawę efektywności energetycznej i zrównoważonego rozwoju. Pożyczki z odroczoną spłatą: spłaty rozpoczynają się dopiero po spełnieniu określonych warunków (np. zakończenie projektu lub uzyskanie przychodów), idealne w przypadku długoterminowych renowacji. Pożyczki warunkowe: spłata jest uzależniona od powodzenia projektu lub zdolności kredytowej pożyczkobiorcy; spłata może zostać zmniejszona lub anulowana pod pewnymi warunkami. Pożyczki z zmiennym okresem karencji: oferują elastyczne okresy karencji przed rozpoczęciem spłaty, dostosowane do harmonogramu projektu lub wymagań dotyczących przepływów pieniężnych. Pożyczki z obniżonym oprocentowaniem: Pożyczki komercyjne udzielane na preferencyjnych warunkach dzięki dotacjom od darczyńców, które obniżają oprocentowanie lub kwotę główną, umożliwiając modernizację na przystępnych warunkach	<u>Bank Gospodarstwa Krajowego (BGK)</u>: BGK jest polskim bankiem rozwoju, który koncentruje się na finansowaniu projektów infrastrukturalnych, w tym w sektorze energetycznym. BGK oferuje preferencyjne pożyczki i gwarancje na inicjatywy w zakresie efektywności energetycznej i energii odnawialnej. W przypadku projektów ciepłowniczych BGK oferuje opcje finansowania, które wspierają modernizację systemów grzewczych w celu poprawy efektywności energetycznej i redukcji emisji. Programy BGK są zgodne z celami polityki energetycznej Polski i celami klimatycznymi UE. BGK jest partnerem wdrażającym fundusz InvestEU. <u>Europejski Bank Inwestycyjny (EBI)</u>: kredytodawca działający zgodnie z polityką UE, zapewniający preferencyjne finansowanie projektów w zakresie działań na rzecz klimatu, efektywności energetycznej i zrównoważonego rozwoju, w tym renowacji systemów ciepłowniczych na korzystnych warunkach kredytowych. Ze względu na jego znaczenie, niniejszy dokument poświęca EBI osobny rozdział. <u>Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju (EBOR)</u>: koncentruje się na zielonych inwestycjach w Europie Środkowej i Wschodniej, oferując preferencyjne finansowanie energooszczędnej infrastruktury i modernizacji systemów ciepłowniczych w ramach podejścia „Green Economy Transition”. <u>Bank Rozwoju Rady Europy (CEB)</u>: zapewnia preferencyjne finansowanie infrastruktury o charakterze społecznym, w tym projektów związanych z rozwojem miast i ochroną środowiska. Odpowiedni do modernizacji systemów ciepłowniczych o silnym wpływie na rozwój społeczny lub regionalny.

Zwrotne źródła finansowania - ZADŁUŻENIE (III/V)

Dług niepreferencyjny (I/III)

Podtyp instrumentu	Kluczowe cechy	Rodzaje amortyzacji	Odpowiednie instytucje
Kredyty komercyjne	Udzielane przez banki komercyjne lub inne prywatne instytucje finansowe przedsiębiorstwom, organizacjom lub osobom fizycznym na określone cele, takie jak rozszerzenie działalności, zakup sprzętu lub realizacja projektów. Kredyty te podlegają warunkom rynkowym i są udzielane na podstawie zdolności kredytowej kredytobiorcy oraz jego profilu ryzyka. Najważniejsze cechy komercyjnych/tradycyjnych kredytów bankowych obejmują: • Rynkowe stopy procentowe: Stopy procentowe są ustalane na podstawie warunków rynkowych i profilu ryzyka kredytobiorcy. Kredytobiorcy o wyższym ryzyku są obciążani wyższymi stopami procentowymi. • Szczególne warunki: Warunki kredytów komercyjnych różnią się w zależności od celu kredytu i zdolności kredytowej kredytobiorcy. Okres spłaty jest zazwyczaj krótszy i mniej elastyczny niż w przypadku kredytów preferencyjnych. • Surowe kryteria zatwierdzania: Instytucje oferujące kredyty komercyjne dokładnie oceniają zdolność kredytobiorcy do spłaty, analizując przepływy pieniężne, dochody i historię kredytową. • Brak elementu dotacji: Kredyty komercyjne nie oferują korzystnych warunków ani dotacji; ich celem jest uzyskanie zwrotu z inwestycji poprzez odsetki i opłaty. Inne formy kredytów komercyjnych, takie jak kredyty pomostowe (krótkoterminowe, wysokoprocentowe) i kredyty konsorcjalne (udzielane przez wielu kredytodawców), są również powszechne w szczególnych przypadkach, takich jak pokrycie luk w finansowaniu budowy lub finansowanie dużych projektów ciepłowniczych.	Amortyzacja francuska (standardowy harmonogram spłat): W tej strukturze spłaty kredytu dokonywane są w regularnych ratach (kapitał i odsetki) w okresie kredytowania. Ta przewidywalna struktura może być korzystna dla projektów ciepłownictwa lokalnego o stabilnych przepływach pieniężnych, ponieważ rozkłada spłaty w sposób równomierny. Kredyt typu bullet (amortyzacja amerykańska): W przypadku kredytu typu bullet okresowo spłacane są wyłącznie odsetki, a kapitał spłacany jest w całości na koniec okresu kredytowania. Taka struktura może być korzystna dla projektów, które potrzebują dłuższego czasu na osiągnięcie pełnych przepływów pieniężnych z działalności operacyjnej, choć wiąże się z wyższym ryzykiem ze względu na wysoką spłatę kapitału w terminie wymagalności. Struktura mieszana: Połączenie obu powyższych struktur, w którym odsetki są spłacane okresowo, a część kapitału jest spłacana w ratach, z ostateczną spłatą kapitału w terminie wymagalności. Podejście to zapewnia równowagę między łatwym do zarządzania przepływem środków pieniężnych a ostateczną spłatą kwoty ryczałtowej i często jest odpowiednie dla projektów o rozłożonych w czasie wpływach środków pieniężnych.	Bank Pekao: Bank Pekao, jeden z największych banków w Polsce, przyjął politykę zrównoważonego rozwoju, która obejmuje finansowanie projektów związanych z energią odnawialną i efektywnością energetyczną. W przypadku projektów dotyczących ciepłownictwa lokalnego Pekao oferuje produkty finansowe wspierające przejście na bardziej zrównoważone i wydajne systemy. mBank: Znany ze swojego innowacyjnego podejścia i zaangażowania w zrównoważony rozwój, mBank finansuje projekty promujące efektywność energetyczną i czystą energię. W przypadku inicjatyw związanych z ogrzewaniem lokalnym mBank może zapewnić rozwiązania finansowe służące modernizacji infrastruktury i wdrożeniu zrównoważonych technologii.

Zwrotne źródła finansowania - ZADŁUŻENIE (IV/V)

Dług niepreferencyjny (II/III)

Podtyp instrumentu	Kluczowe cechy	Rodzaje obligacji wpływu według struktury finansowej	Rodzaje obligacji wpływu
Dług rynku kapitałowego	Dług rynku kapitałowego – zazwyczaj emitowany w formie obligacji – służy do finansowania dużych projektów, takich jak renowacja systemów ciepłowniczych w sektorze publicznym. Obligacja jest instrumentem dłużnym, w ramach którego emitent (np. rząd lub korporacja) pożycza środki od inwestorów i zobowiązuje się do spłaty kapitału wraz z odsetkami w terminie wymagalności. Ze względu na złożoność i koszty tego rodzaju finansowania jest ono zazwyczaj bardziej odpowiednie dla władz regionalnych lub dużych gmin. Promotorzy muszą ocenić lokalne ramy regulacyjne w celu określenia kwalifikowalności i zapewnienia zgodności z prawem. Obligacje wpływu są rodzajem długu rynku kapitałowego, specjalnie zaprojektowanym w celu osiągnięcia pozytywnych skutków społecznych i/lub środowiskowych. W przypadku modernizacji systemów ciepłowniczych obligacje społeczne mogą być szczególnie cenne, ponieważ przyciągają inwestorów zainteresowanych projektami zrównoważonymi. Obligacje te można dalej klasyfikować według struktury finansowej i celu.	Obligacje wpływu są strukturyzowane zgodnie z tym, w jaki sposób przepływy pieniężne i aktywa są powiązane z projektem, co pozwala sponsorom projektu wybrać metody spłaty dostosowane do strumieni przychodów projektu: • Standardowe wykorzystanie środków z obligacji: Środki są przeznaczone na określony cel, a warunki spłaty nie są bezpośrednio powiązane z wynikami projektu, co sprawia, że struktura ta jest odpowiednia dla projektów ciepłowniczych z gwarantowanym finansowaniem publicznym. • Obligacje przychodowe: zabezpieczone konkretnymi strumieniami przychodów generowanymi przez projekt (np. oszczędności energii z projektu ciepłowniczego), struktura ta gwarantuje, że spłata zależy od wyników projektu, co czyni ją atrakcyjną, gdy przychody są przewidywalne. • Obligacje projektowe: emitowane na rzecz indywidualnego projektu infrastrukturalnego, z samym projektem jako zabezpieczeniem. Ten rodzaj obligacji pozwala inwestorom na bezpośrednią ekspozycję na wyniki projektu ciepłowniczego, łącząc spłaty z generowanymi przez niego przychodami. • Obligacje sekurytyzowane: Strukturyzowane wokół puli projektów, gdzie przychody z tych projektów służą jako zabezpieczenie. W przypadku modernizacji systemów ciepłowniczych można sekurytyzować wiele projektów, aby zabezpieczyć spłatę obligacji, dywersyfikując ryzyko dla inwestorów.	• Zielone obligacje: emitowane wyłącznie w celu finansowania projektów o wyraźnych korzyściach dla środowiska, takich jak efektywność energetyczna, energia odnawialna i redukcja emisji. Jest to zgodne z celami środowiskowymi projektów modernizacji systemów ciepłowniczych, które koncentrują się na obniżeniu emisji dwutlenku węgla i poprawie efektywności energetycznej. Projekty ubiegające się o finansowanie z zielonych obligacji powinny wykazać potencjał znaczącego wpływu na środowisko, przedstawić jasno określone cele i wykazać zgodność z uznanymi normami środowiskowymi, takimi jak taksonomia UE. • Obligacje społeczne: przeznaczone dla projektów o pozytywnych skutkach społecznych, w tym korzyściach dla społeczności znajdujących się w trudnej sytuacji lub poprawie warunków życia. Chociaż obligacje społeczne są rzadziej stosowane w projektach dotyczących sieci ciepłowniczych, mogą być odpowiednie, gdy projekt ma silny komponent społeczny. • Obligacje zrównoważonego rozwoju: Łącząc cele ekologiczne i społeczne, obligacje zrównoważonego rozwoju są idealnym rozwiązaniem dla projektów ciepłowniczych, które integrują cele środowiskowe i społeczne. Na przykład renowacje systemów ciepłowniczych w regionach o niedostatecznym dostępie do usług mogą kwalifikować się do obligacji zrównoważonego rozwoju, jeśli przyczyniają się również do tworzenia miejsc pracy, są skierowane do grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji lub poprawiają zdrowie publiczne.

Zwrotne źródła finansowania - ZADŁUŻENIE (V/V)

Dług niepreferencyjny (III/III)

Podtyp instrumentu	Kluczowe cechy	Odpowiednie platformy/rodzaje dostawców
Crowdlending	Znany również jako pożyczki peer-to-peer (P2P), model ten umożliwia osobom fizycznym pożyczanie pieniędzy na realizację projektów w zamian za odsetki, bez nabywania własności lub udziałów. Wielu inwestorów gromadzi niewielkie kwoty kapitału za pośrednictwem platform internetowych, rozkładając ryzyko i umożliwiając dostęp do finansowania poza tradycyjnymi kanałami finansowymi. Szczególnie nadaje się do małych lub średnich projektów o jasnej zdolności spłaty, zwłaszcza w celu pokrycia konkretnych kosztów renowacji lub ukierunkowanych ulepszeń.	Polski: Mintos Europejski: Lendahand Bettervest
Leasing finansowy	Umowa finansowa, w ramach której leasingobiorca (użytkownik) uzyskuje dostęp do sprzętu lub maszyn dostarczonych przez leasingodawcę (właściciela) w zamian za okresowe płatności w określonym terminie. Po zakończeniu okresu leasingu leasingobiorca zazwyczaj ma możliwość wykupienia sprzętu za wartość rezydualną, kontynuowania leasingu lub zwrotu składnika aktywów leasingodawcy. Uważany za instrument dłużny, ponieważ leasingobiorca przyjmuje długoterminowe zobowiązania finansowe, które są ujmowane w jego bilansie jako zobowiązania. Szczególnie nadaje się do nabywania małych/średnich technologii, które nie są zbyt duże ani kosztowne.	Specjalistyczne firmy leasingowe: zapewniają finansowanie sprzętu przemysłowego i energetycznego poprzez dostosowane do potrzeb rozwiązania leasingowe. Producenci sprzętu: Oferują opcje leasingu technologii, takich jak pompy ciepła lub kotły, umożliwiając ich nabycie bez konieczności ponoszenia kosztów początkowych. Banki komercyjne i instytucje finansowe: Oferują leasing poprzez wyspecjalizowane działy, często we współpracy z producentami, zapewniając dostosowane do potrzeb rozwiązania dla energetyki i infrastruktury.
Zakupy ratalne	Znane również jako umowy najmu z opcją zakupu, są to umowy finansowe, w ramach których nabywca nabywa składnik majątku, dokonując stałych płatności okresowych w określonym czasie. Własność składnika aktywów przechodzi na kupującego na początku umowy, a przeniesienie własności następuje zazwyczaj dopiero po dokonaniu ostatniej płatności. Rozwiązanie to jest szczególnie odpowiednie w przypadku nabywania średniej wielkości sprzętu lub technologii niezbędnych do modernizacji.	Producenci sprzętu: Wielu producentów technologii związanych z DH oferuje opcje ratalnego zakupu w ramach swoich strategii sprzedaży, umożliwiając klientom nabycie produktów bez ponoszenia znacznych kosztów początkowych. Specjalistyczni dostawcy: Dystrybutorzy lub sprzedawcy technologii energetycznych i grzewczych mogą oferować plany ratalne, aby przyciągnąć nabywców i promować stosowanie swoich urządzeń.

Zwrotne źródła finansowania - kapitał własny

Podtyp instrumentu	Kluczowe cechy	Odpowiednie platformy
Finansowanie społecznościowe	Model finansowania zbiorowego, w którym wiele osób inwestuje w projekt lub przedsiębiorstwo w zamian za udziały lub częściową własność, zazwyczaj za pośrednictwem platform internetowych. W przeciwieństwie do finansowania społecznościowego opartego na darowiznach, inwestorzy oczekują zwrotu finansowego powiązanego z sukcesem projektu. Inwestorzy otrzymują udział w zyskach lub zwrotach proporcjonalny do posiadanego udziału. Wymaga solidnej struktury prawnej, aby zapewnić zgodność z przepisami krajowymi oraz przejrzystość i ochronę inwestorów. Szczególnie atrakcyjny dla małych i średnich projektów ciepłowniczych poszukujących elastycznego kapitału.	Republic Europe Crowdcube Oneplanetcrowd
Tradycyjne udziały kapitałowe	Polega na pozyskiwaniu kapitału poprzez oferowanie udziałów w projekcie lub przedsiębiorstwie, dając inwestorom prawo do przyszłych zysków proporcjonalnie do posiadanego kapitału. Umożliwia promotorom projektów pozyskanie zarówno inwestorów prywatnych, jak i publicznych, którzy wnoszą kapitał i często zapewniają strategiczną wiedzę specjalistyczną wspierającą innowacyjność i efektywność operacyjną. Inwestorzy kapitałowi ponoszą zarówno ryzyko, jak i korzyści związane z wynikami projektu, co sprawia, że model ten jest dobrze dostosowany do potrzeb interesariuszy zaangażowanych w długoterminowe projekty dotyczące zrównoważonej infrastruktury energetycznej. W przypadku gdy systemy ciepłownicze są własnością publiczną, finansowanie kapitałowe często przyjmuje formę partnerstwa publiczno-prywatnego. Wymaga to jasnych umów określających role, obowiązki i zasady podziału zysków. Projekty będące własnością publiczną muszą również być zgodne z ramami regulacyjnymi, takimi jak przepisy dotyczące zamówień publicznych i pomocy państwa. Projekty prywatne mają natomiast większą elastyczność w zakresie strukturyzowania transakcji kapitałowych i przyciągania inwestorów konkurencyjnymi zwrotami. Tradycyjne inwestycje kapitałowe w modernizację systemów ciepłowniczych mogą kwalifikować się jako inwestycje wpływu, jeśli projekty są zgodne z kryteriami środowiskowymi, społecznymi i ładu korporacyjnego (ESG) oraz standardami taksonomii UE. Szczególnie odpowiednie dla średnich i dużych projektów o wyraźnym długoterminowym potencjale przychodów.	Nie dotyczy

3. Źródła finansowania: b) Zwrotne źródła finansowania (VII/X)

Zwrotne źródła finansowania - ELASTYCZNE - (źródło finansowania może stanowić zadłużenie i/lub kapitał własny) (I/IV)

Fundusze i programy europejskie (I/II)

Nazwa UE	Nazwa krajowa	Instytucja zarządzająca	Kwalifikujący się wnioskodawcy	Priorytet dla projektów ciepłowniczych	Okres	Powiązane linki
Fundusze polityki spójności – sektorowe instrumenty finansowe	Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko & Fundusze Europejskie dla Regionów	Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej	Przedsiębiorstwa prywatne, jednostki samorządu terytorialnego (gminy), podmioty świadczące usługi publiczne w ramach realizacji własnych zadań z zakresu zadań samorządu terytorialnego, jednostki budżetowe, administracja publiczna oraz dostawcy usług energetycznych.	Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko kładą nacisk na tworzenie pożyczek w ramach określonych naborów wniosków. Podobnie Fundusze Europejskie dla Regionów oferują nie tylko pożyczki , ale także mechanizmy kapitałowe i quasi-kapitałowe , takie jak finansowanie typu mezzanine.	2021 - 2027	Zob. slajdy 15 i 16.
Grupa EBI	N/A	N/A	Władze publiczne, przedsiębiorstwa państwowe, podmioty prywatne (w tym MŚP i średnie przedsiębiorstwa), instytucje finansowe i deweloperzy projektów.	Grupa EBI składa się z Europejskiego Banku Inwestycyjnego (EBI) i Europejskiego Funduszu Inwestycyjnego (EFI). EBI koncentruje się na długoterminowym finansowaniu zgodnym z polityką UE i dużymi projektami. Zapewnia bezpośredni dostęp do kredytów (zazwyczaj od 25 mln EUR), kapitału własnego i innych instrumentów finansowych. EFI specjalizuje się we wspieraniu MŚP poprzez finansowanie ryzyka w formie gwarancji i inwestycji za pośrednictwem pośredników finansowych. Kwalifikowalne działania obejmują między innymi sieci ciepłownicze/chłodnicze, systemy kogeneracyjne i magazynowanie energii, zgodnie z taksonomią UE.	Nie dotyczy	https://www.eib.org/en/index https://www.eif.org/index.htm

3. Źródła finansowania: b) Zwrotne źródła finansowania (VIII/X)

Zwrotne źródła finansowania - ELASTYCZNE - (źródło finansowania może stanowić zadłużenie i/lub kapitał własny) (II/IV)

Fundusze i programy europejskie (II/II)

Nazwa UE	Organ wykonawczy	Kwalifikujący się wnioskodawcy	Obszar zainteresowania projektów ciepłowniczych	Okres	Powiązane linki
Europejski Fundusz Efektywności Energetycznej (EEEF)	Alter Domus Management Company S.A. jest zarządzającym funduszem; fundusz został utworzony przy udziale Komisji Europejskiej.	Główni beneficjenci: władze miejskie, lokalne i regionalne. Ponadto: podmioty publiczne i prywatne działające w imieniu tych władz, takie jak przedsiębiorstwa użyteczności publicznej, operatorzy transportu publicznego, spółdzielnie mieszkaniowe i przedsiębiorstwa świadczące usługi energetyczne.	Finansowanie poprzez bezpośrednie dotacje i partnerstwa z instytucjami finansowymi, łączące kapitał publiczny i prywatny . Inwestycje mogą przybierać formę długu, kapitału własnego lub gwarancji , z terminem zapadalności do 13 lat dla długu i kapitału własnego dostosowanego do różnych faz projektu. Odporna infrastruktura i inwestycje związane z klimatem, które wzmacniają rynek zrównoważonej energii, w tym wysokowydajne systemy kogeneracji (CHP) oraz sieci lokalnego ogrzewania/chłodzenia z naciskiem na odnawialne źródła energii . Średnie projekty (5–25 mln EUR) wykazujące co najmniej 30% oszczędności energii pierwotnej lub redukcji emisji gazów cieplarnianych. Kwalifikowalność nie przysługuje projektom otrzymującym dotacje z innych programów UE.	2020 - 2030	https://www.eeef.eu/home.html
Fundusz InvestEU	Zarządzany przez 13 partnerów realizujących	Podmioty sektora publicznego, podmioty prywatne (duże przedsiębiorstwa, spółki o średniej kapitalizacji, MŚP), podmioty mieszane (partnerstwa publiczno-prywatne) oraz organizacje non-profit.	Produkty finansowe, takie jak pożyczki, kapitał własny i gwarancje , mające na celu stymulowanie inwestycji zgodnych z celami polityki UE i zorganizowane wokół okien politycznych , w tym: • Zrównoważona infrastruktura (np. energia odnawialna, efektywność energetyczna). • Badania, innowacje i cyfryzacja. • MŚP. • Inwestycje społeczne i umiejętności. Promotorzy dużych projektów muszą składać wnioski bezpośrednio do partnerów realizujących. W przypadku MŚP i mniejszych podmiotów dostęp do produktów finansowych odbywa się za pośrednictwem lokalnych banków komercyjnych lub publicznych pełniących rolę pośredników.	2021 - 2027	https://investeu.europa.eu/investeu-programme/investeu-fund-en#paragraphe_170

3. Źródła finansowania: b) Zwrotne źródła finansowania (IX/X)

Zwrotne źródła finansowania – ELASTYCZNE - (źródło finansowania może stanowić zadłużenie i/lub kapitał własny) (III/IV)

Prywatne fundusze inwestycyjne

Fundusze inwestycyjne są **zbiorowymi instrumentami inwestycyjnymi**, które gromadzą kapitał od wielu inwestorów i alokują go w różne instrumenty finansowe, takie jak **dług i/lub kapitał własny**.

Niniejsza sekcja dotyczy wyłącznie funduszy inwestycyjnych, które **działają bez finansowania publicznego lub unijnego i nie są zarządzane przez organy publiczne**.

Rodzaj	Kluczowe cechy	Odpowiednie fundusze powiązane
Fundusze dłużne	Udzielają pożyczek lub podobnych instrumentów w celu finansowania średnich i dużych projektów, wymagających stałych i przewidywalnych przepływów pieniężnych umożliwiających terminową spłatę. Są one skierowane przede wszystkim do podmiotów prywatnych i partnerstw publiczno-prywatnych, choć niektóre z nich mogą być czasowo dostępne dla podmiotów publicznych.	Infrantry European Infrastructure Debt Fund Solas Sustainable Energy Fund
Fundusze kapitałowe	Realizują inwestycje kapitałowe w średnie i duże projekty, zazwyczaj uzależnione od stałych przychodów i potencjału wzrostu. Fundusze te często angażują się bezpośrednio w zarządzanie przedsiębiorstwami w celu usprawnienia ich działalności i są skierowane do prywatnych przedsiębiorstw oraz partnerstw publiczno-prywatnych.	KKR Global Infrastructure Investors IV
Fundusze wpływu	Oferują pożyczki i/lub kapitał własny, kierując swoją działalność do małych inicjatyw społecznych oraz dużych projektów przynoszących wymierne korzyści społeczne lub środowiskowe, a także zwrot finansowy. Dostępne dla podmiotów publicznych, prywatnych i non-profit, w tym partnerstw publiczno-prywatnych.	Triodos Energy Transition Europe Fund
Fundusze infrastrukturalne	Udzielają pożyczek i/lub kapitału na inwestycje w podstawowe aktywa usługowe o stabilnych, długoterminowych przepływach pieniężnych. Są przeznaczone zarówno dla podmiotów publicznych, jak i prywatnych, a także dla partnerstw publiczno-prywatnych (PPP) i nadają się do średnich i dużych projektów infrastrukturalnych.	Fundusz Infrastrukturalny InfraRed VI Fundusz BaltCap Infrastructure
Fundusze wspierane przez inwestorów instytucjonalnych	Udzielają pożyczek i/lub kapitału własnego na duże projekty wspierane przez fundusze emerytalne, ubezpieczeniowe lub kapitał państwowy, priorytetowo traktując stabilne długoterminowe przepływy pieniężne. Fundusze te są zazwyczaj skierowane do podmiotów publicznych i prywatnych, w tym partnerstw publiczno-prywatnych. Koncentrują się na sprawdzonych technologiach.	Fundusz Allianz European Infrastructure InfraVia European Fund IV
Fundusze odnawialne	Reinwestowanie zwrotów z poprzednich inwestycji w nowe projekty poprzez pożyczki i/lub kapitał własny, sprzyjające zrównoważonym cyklom finansowania. Wspierają projekty o różnej wielkości i są dostępne zarówno dla podmiotów publicznych, jak i prywatnych, a także dla partnerstw publiczno-prywatnych.	Fundusz Marguerite II

Zwrotne źródła finansowania – ELASTYCZNE - (źródło finansowania może stanowić zadłużenie i/lub kapitał własny) (IV/IV)

Finansowanie Mezzanine

Ogólny opis

Hybrydowy mechanizm finansowania łączący elementy **długu i kapitału własnego**, zapewniający elastyczne rozwiązania finansowe dostosowane do konkretnych potrzeb projektu.

Znajduje się pomiędzy długiem uprzywilejowanym a kapitałem własnym w strukturze kapitałowej i zazwyczaj obejmuje **pożyczki podporządkowane lub instrumenty zamienne**, które oferują **inwestorom wyższe zyski w zamian za zwiększone ryzyko**.

W przypadku **niewywiązania się** z zobowiązań kredytodawca ma prawo zamienić dług na udziały w spółce.

Ta opcja finansowania jest często wykorzystywana do wypełnienia luk w finansowaniu lub uzupełnienia innych źródeł kapitału.

Cechy charakterystyczne, przydatność i dostępność

Najbardziej odpowiednia dla **średnich i dużych projektów**, które spełniają kilka kryteriów:

- Generują **stabilne i przewidywalne przepływy pieniężne**, które są w stanie pokryć wyższe koszty finansowe.
- Charakteryzują się **wysokim profilem ryzyka i zwrotu**, często powiązanym z potencjałem wzrostu lub usprawnieniami operacyjnymi.
- Opierają się na **solidnej strukturze finansowej**, zazwyczaj z zabezpieczonym lub łatwo dostępnym długiem uprzywilejowanym.
- Są prowadzone przez **doświadczone zespoły zarządzające**, posiadające solidne możliwości finansowe do zarządzania złożonymi instrumentami typu mezzanine.

Chociaż są one dostępne głównie dla podmiotów prywatnych, mogą być również wykorzystywane przez **partnerstwa publiczno-prywatne** i organizacje zarządzające hybrydowymi programami finansowania.

Fundusze inwestycyjne skupiające się na infrastrukturze, efektywności energetycznej lub projektach zgodnych z ESG są szczególnie dobrze przystosowane do włączenia finansowania typu mezzanine do swoich struktur kapitałowych.

1. Kluczowe pojęcia: CAPEX, OPEX i przychody

2. Jak zorganizować i sfinansować projekt

- a) Wprowadzenie do źródeł finansowania i rozwiązań w zakresie zarządzania*
- b) Przegląd źródeł finansowania*
- c) Przegląd rozwiązań w zakresie zarządzania*
- d) Struktury finansowania projektów*

3. Źródła finansowania

- a) Źródła finansowania niepodlegające wykupowi*
- b) Źródła finansowania podlegające zwrotowi*

4. Instrumenty pomocy technicznej UE i inne odpowiednie platformy wsparcia

5. Powiązania między funduszami europejskimi, programami i innymi platformami wsparcia

6. Uwagi dla czytelnika

4. Instrumenty pomocy technicznej UE i inne odpowiednie platformy wsparcia (I/II)

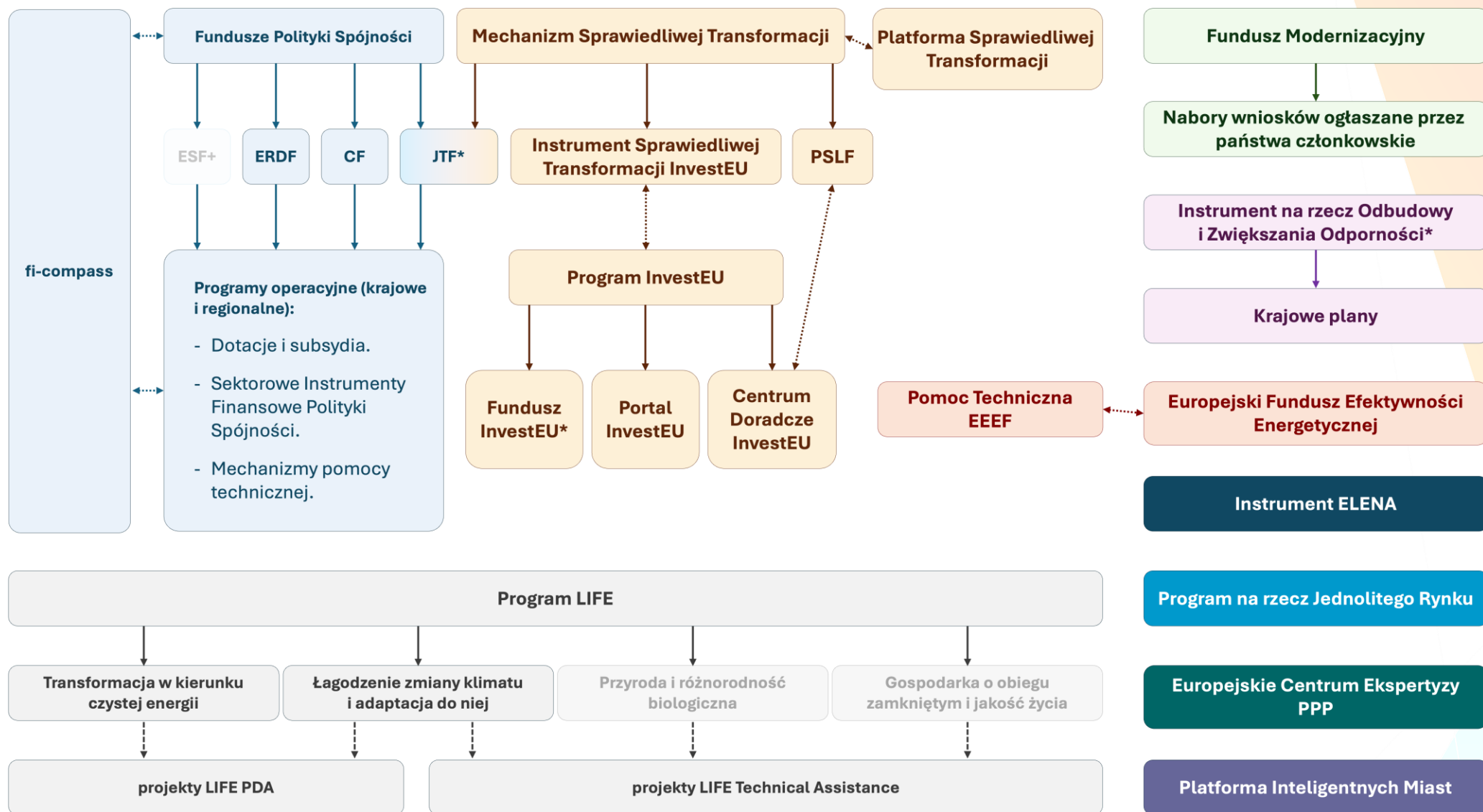
Nazwa	Powiązany program/fundusz	Kwalifikujący się wnioskodawcy	Znaczenie dla projektów ciepłowniczych	Powiązane linki
Instrument ELENA	Nie dotyczy	Państwa członkowskie UE i ich organizacje rządowe; władze regionalne, lokalne i miejskie; przedsiębiorstwa publiczne i agencje energetyczne; instytucje finansowe, podmioty prywatne, takie jak stowarzyszenia, podmioty mieszane publiczno-prywatne i banki; a także stowarzyszenia zajmujące się budownictwem socjalnym lub właścicielami nieruchomości.	Dotacje na pomoc techniczną w celu przyspieszenia inwestycji w efektywność energetyczną, energię odnawialną i zrównoważony transport miejski. Eliminuje kluczowe bariery, takie jak ograniczona wiedza techniczna, fragmentaryczne projekty i ograniczony dostęp do finansowania , umożliwiając tym samym inwestycje na dużą skalę w sektorze energii i transportu.	https://www.eib.org/en/products/advisory-services/elena/index
Europejskie Centrum Ekspertyzy PPP (EPEC)	EIB	Władze publiczne państw członkowskich UE, krajów kandydujących i niektórych innych kwalifikujących się krajów.	Specjalistyczne wsparcie dla sektora publicznego w całej Europie w zakresie opracowywania i wdrażania skutecznych partnerstw publiczno-prywatnych . EPEC wykorzystuje swoją wiedzę specjalistyczną w trzech głównych obszarach: • Dzielenie się dobrymi praktykami. • Pomoc w opracowywaniu polityki. • Wspieranie przygotowywania projektów.	https://www.eib.org/en/products/advisory-services/epec/index
fi-compass	Fundusze polityki spójności	Przeznaczone przede wszystkim dla państw członkowskich UE, ale promotorzy projektów mogą znaleźć tam przydatne informacje i dokumentację.	Platforma doradcza zapewniająca wsparcie w zakresie skutecznego projektowania, wdrażania i zarządzania instrumentami finansowymi w ramach funduszy polityki spójności. Oferuje również narzędzia edukacyjne, wydarzenia , możliwości nawiązywania kontaktów i poszerzania wiedzy .	https://www.fi-compass.eu/
Centrum doradcze Invest EU	Program InvestEU	Organy publiczne i przedsiębiorstwa prywatne dla innych organizacji.	Centralna platforma dla promotorów projektów i pośredników poszukujących dostosowanego wsparcia doradczego i pomocy technicznej , w tym wsparcia i rozwoju projektów, budowania potencjału i rozwoju rynku. Ponadto odpowiada za wsparcie doradcze dla projektów, które otrzymały pożyczkę w ramach instrumentu pożyczek dla sektora publicznego .	https://webgate.ec.europa.eu/InvestEU_AH/wizard

4. Instrumenty pomocy technicznej UE i inne odpowiednie platformy wsparcia (II/II)

Nazwa	Powiązany program/fundusz	Kwalifikujący się wnioskodawcy	Znaczenie dla projektów ciepłowniczych	Powiązane linki
Platforma Sprawiedliwej Transformacji	Mechanizm Sprawiedliwej Transformacji	Władze publiczne, przedsiębiorstwa prywatne, agencje regionalne i inne organizacje z regionów objętych planami sprawiedliwej transformacji terytorialnej (Kowno, Telšiai i Szawle).	Centralny zasób UE wspierający regiony i zainteresowane strony w dostępie do mechanizmu sprawiedliwej transformacji , który obejmuje Fundusz Sprawiedliwej Transformacji, program InvestEU na rzecz sprawiedliwej transformacji oraz instrument pożyczek dla sektora publicznego. Szereg narzędzi i usług , w tym bazy danych ekspertów, wymiana informacji, pomoc techniczna, centrum wiedzy, informacje o finansowaniu i grupy robocze.	https://ec.europa.eu/regional_policy/funding/just-transition-fund/just-transition-platform_en
	Fundusze polityki spójności	Podmioty administracji publicznej.		
Program jednolitego rynku	Nie dotyczy	Władze lokalne, regionalne i krajowe, organizacje społeczeństwa obywatelskiego, MŚP oraz instytucje edukacyjne z państw członkowskich UE, Islandii, Norwegii i Liechtensteinu.	Program poświęcony wzmocnieniu rynku wewnętrznego UE i wsparciu jego odbudowy po pandemii Covid-19 . Wspiera inicjatywy na rzecz budowania potencjału, wspólne działania państw członkowskich oraz ustanowienie zharmonizowanych ram regulacyjnych , sprzyjających współpracy i innowacjom między sektorami.	https://commission.europa.eu/funding-tenders/find-funding/eu-funding-programmes/single-market-programme_en
Instrument pomocy technicznej z EEEF	Europejski Fundusz Efektywności Energetycznej (EEEF)	Organy publiczne, takie jak regiony, rady miejskie, uniwersytety, szpitale publiczne i inne instytucje publiczne w UE.	Wsparcie dla podmiotów publicznych w opracowywaniu bankowalnych projektów dotyczących zrównoważonej energii. Koncentruje się na efektywności energetycznej, energii odnawialnej na małą skalę i sektorze publicznego transportu miejskiego, pełniąc rolę pomostu między strategicznymi planami energetycznymi a ich praktyczną realizacją.	https://www.eeef.lu/eeef-ta-facility.html
Rynek inteligentnych miast	N/A	Wszyscy interesariusze związani z dekarbonizacją gmin i regionów UE.	Inicjatywa wspierająca współpracę między podmiotami zaangażowanymi w przejście na zrównoważone i inteligentne obszary miejskie, poprawiająca jakość życia obywateli, zwiększająca konkurencyjność miast oraz przyczyniająca się do realizacji europejskich celów w zakresie energii i klimatu. Usługi takie jak wymiana wiedzy, kojarzenie partnerów i budowanie społeczności.	https://smart-cities-marketplace.ec.europa.eu/

1. Kluczowe pojęcia: CAPEX, OPEX i przychody
2. Jak zorganizować i sfinansować projekt
 - a) *Wprowadzenie do źródeł finansowania i rozwiązań w zakresie zarządzania*
 - b) *Przegląd źródeł finansowania*
 - c) *Przegląd rozwiązań w zakresie zarządzania*
 - d) *Struktury finansowania projektów*
3. Źródła finansowania
 - a) *Źródła finansowania niepodlegające wykupowi*
 - b) *Źródła finansowania podlegające zwrotowi*
4. Instrumenty pomocy technicznej UE i inne odpowiednie platformy wsparcia
- 5. Powiązania między funduszami europejskimi, programami i innymi platformami wsparcia**
6. Uwagi dla czytelnika

5. Powiązania między funduszami europejskimi, programami i innymi platformami wsparcia

* Fundusz Sprawiedliwej Transformacji (JTF) oraz Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększenia Odporności są częścią planu odbudowy NextGenerationEU. Podobnie część funduszu InvestEU jest finansowana ze środków NextGenerationEU.

1. Kluczowe pojęcia: CAPEX, OPEX i przychody

2. Jak zorganizować i sfinansować projekt

- a) Wprowadzenie do źródeł finansowania i rozwiązań w zakresie zarządzania*
- b) Przegląd źródeł finansowania*
- c) Przegląd rozwiązań w zakresie zarządzania*
- d) Struktury finansowania projektów*

3. Źródła finansowania

- a) Źródła finansowania niepodlegające wykupowi*
- b) Źródła finansowania podlegające zwrotowi*

4. Instrumenty pomocy technicznej UE i inne odpowiednie platformy wsparcia

5. Powiązania między funduszami europejskimi, programami i innymi platformami wsparcia

6. Uwagi dla czytelnika

- Treść niniejszego dokumentu opiera się na raporcie **Deliverable D2.3 – Financial Tools Portfolio (Portfel narzędzi finansowych)** z projektu LIFE Low2HighDH, opisującym rozwiązania finansowe służące wdrożeniu integracji źródeł niskotemperaturowych w systemach wysokotemperaturowych systemach ciepłowniczych na Litwie, w Polsce i na Słowacji.

Wszystkie zawarte tu wyjaśnienia są szczegółowo opisane i rozszerzone w tym dokumencie, zapewniając kompleksowy wgląd w każdy z elementów przedstawionych na poprzednich slajdach.

Zachęcamy czytelników do pobrania dokumentu Deliverable D2.3 za pośrednictwem poniższego [linku](#) w celu uzupełnienia i pogłębienia informacji przedstawionych w niniejszym dokumencie.

- Wszystkie informacje dotyczące źródeł finansowania, programów UE, funduszy, instrumentów pomocy technicznej i platform UE są aktualne na lipiec 2025 r. i odnoszą się wyłącznie do tych, które mogą mieć zastosowanie do projektów modernizacji systemów ciepłowniczych w Polsce. Nie oznacza to, że nie istnieją inne programy lub źródła finansowania - obecne lub przyszłe - z których systemy te mogłyby bezpośrednio lub pośrednio skorzystać. W związku z tym nie można zagwarantować ich dokładności po upływie tego terminu, ponieważ instrumenty te często ulegają zmianom w miarę upływu czasu.

Zaleca się, aby przed wykorzystaniem tych informacji czytelnicy zweryfikowali je w odpowiednich **oficjalnych źródłach**.

- **Społeczny Fundusz Klimatyczny (FSK)** nie został uwzględniony w niniejszym dokumencie ani w produkcie D2.3, ponieważ nie przewiduje się, aby zaczął funkcjonować przed **2026 r.** FSK jest instrumentem na szczeblu UE, którego celem jest wspieranie gospodarstw domowych znajdujących się w trudnej sytuacji, mikroprzedsiębiorstw i użytkowników transportu w radzeniu sobie ze skutkami transformacji energetycznej, w szczególności poprzez inwestycje zmniejszające zużycie energii i promujące dekarbonizację.

W przypadku systemów ciepłowniczych, zwłaszcza tych obsługujących wrażliwych odbiorców w obszarach mieszkalnych, w tym między innymi systemów publicznych lub komunalnych, FSK może stanowić znaczącą szansę na finansowanie modernizacji w zakresie efektywności energetycznej lub integracji odnawialnych i niskotemperaturowych źródeł energii. Chociaż jest to fundusz unijny, to państwa członkowskie są odpowiedzialne za opracowanie i przedłożenie krajowych planów społeczno - klimatycznych, a następnie za ogłoszenie konkretnych zaproszeń do składania wniosków i wypłatę wsparcia. Przewiduje się, że wsparcie finansowe z FSK będzie przekazywane głównie w formie dotacji lub podobnych mechanizmów ułatwiających realizację tych inwestycji.

Czytelnicy mogą śledzić rozwój sytuacji i aktualizacje pod poniższym [linkiem](#).

Partnerzy projektu Low2High:

Co-funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or CINEA. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.